

Åldrandet hos hundar är individuellt och till viss del storleks- och rasbundet. Vissa individer visar tydliga ålders-tecken redan vid sju års ålder, andra kan vara pigga och friska ytterligare sju år eller mer.

Anne-Marie Lof och Kjell Svendahl tillsammans med sin nuvarande dvärgschnauzer, Buster, 5 år.

RAS BEAGLE

Den gamla hunden – det svåraste beslutet

Som hundägare vet man att den dagen kommer förr eller senare. Dagen då det absolut svåraste - och viktigaste - beslutet ska fattas: att låta hunden somna in för gott. Är hunden sjuk och har ont är beslutet inte lika svårt, men hur avgör man när de gradvisa åldersförändringarna har nått en punkt då hunden varken känner glädje eller har livskvalitet längre?

TEXT OCH FOTO LENA HEIMLÉN

Det vi har saknat mest är stödet från veterinären, säger Anne-Marie Löf med en suck. Inte en enda gång har någon sagt ”nu är det dags”. Vi har känt oss ganska ensamma i besluten och det har varit jobbigt.

Anne-Marie och hennes man Kjell Svendahl har haft hund i hela sina vuxna liv, av varierande raser och storlekar. Några har blivit förhållandevis gamla och haft ”vanliga” ålderskrämpor, medan andra har drabbats av olika kroniska sjukdomar.

- Vår förra hund, dvärgschnauzern Bosse, fick problem med magen när han var ganska ung så han fick specialkost och gick på flera olika mediciner, säger Anne-Marie. Han blev bara fem år gammal och hade då tappat nästan alla muskler, fick väldigt tunn päls så han frös och var ganska orkeslös. När vår veterinär ville pröva ytterligare en medicin och ett nytt specialfoder sa vi faktiskt stopp. Vi kände att Bosse inte hade ett värdigt liv, han orkade ju ingenting och tålde ingen annan mat än ris och fisk. Vi hade pratat igenom detta noggrant och var helt överens: vi ville inte utsätta honom för några fler kurser. Veterinären hade inga invändningar, men sa inte heller att det var rätt beslut. Det var tufft.

Känn igenom hunden regelbundet

Anne-Marie och Kjell är långt ifrån ensamma om den här erfarenheten. Vissa menar att det hör till undantagen att en veterinär ens nämner avlivning som ett alternativ till exempelvis operation eller ökad medicinering, vilket framgår när man läser journaler. Alternativet avlivning kommer väldigt långt ner på listan över möjliga åtgärder.

- Ja, tyvärr är det till och med så att man ibland opererar väldigt gamla hundar där prognosen är tveksam, i stället för att föreslå att hunden får somna in, säger Anne-Sofie Lagerstedt, veterinär och seniorprofessor på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Kanske beror det på klinikernas allt högre krav på lönsamhet? Och visst ser man en hel del hundar som borde fått sluta sina liv för längesen. Men det finns också hundar som ägarna vill avliva ”i förtid” av andra skäl än medicinska. En av mina egna hundar börjar komma till åren, men så länge hon trivs och mår bra är ålderskrämporna något vi får acceptera. Det är ju fullt normalt att kroppen åldras, och man får anpassa livet kring den gamla hunden till en lämplig nivå när det gäller kost, motion och vila.

Hundar åldras olika och generellt lever små hundar längre än stora. Vissa kan visa tydliga ålderstecken redan vid sju års ålder, en del blir senila betydligt senare. Jo, det lär vara så att alla hundar blir senila förr eller senare. Andra ålderstecken liknar våra egna såsom sämre syn och hörsel, stela leder, ökad trötthet, hjärtbesvär, sköldkörtelsjukdom, diabetes och tumörsjukdomar.

Ta till vana att känna igenom hunden regelbundet för att upptäcka förändringar som knölar och knutor. Om det skulle vara något elakartat är prognosen bättre ju tidigare det upptäcks. Det kan också vara lämpligt att låta veterinären göra tätare hälsokontroller när hunden blir äldre för att upptäcka eventuella kroniska sjukdomar i tid och därmed kunna sätta in lämplig behandling.

Nästan alla hundägare kommer dock till en punkt då det är dags att bestämma om hunden är så pass gammal och/eller sjuk att det mest humana är att låta den somna in.

- Många gånger vill man av egoistiska skäl hålla ”liv” i hunden, säger Lillemor Wodmar, veterinär och ordförande i Svenska Djurskyddsföreningen. Tyvärr tycks många veterinärer ha svårt att hjälpa djurägaren att fatta det svåra beslutet, möjligen beroende på att man i dag kan göra så mycket mer behandlingsmässigt eftersom djursjukvården gått framåt. Som veterinär ska man dock alltid stå på djurets sida, och att hjälpa ett djur att somna in är en viktig del av det kliniska arbetet för en veterinär.

Ansvarvaret ligger hos hundägaren

Lagen säger att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Det är en skyldighet som alla hundägare har, hur jobbigt och ledsamt det än är. Beslutet om avlivning bör få ta tid och mogna fram, om det är möjligt med tanke på hur hunden mår. Det bästa är om man långt tidigare har tänkt igenom hur man vill göra. Har man det klart för sig är det troligen lite lättare om och när man ställs inför en svår situation, i synnerhet om det skulle hända akut.

De flesta hundägare väljer att vara med sin hund under avlivning. Ägaren får skriva under en anhållan om att hunden ska somna in. Kan man inte själv närvara kan man skriva en fullmakt till den som ska komma med hunden till kliniken. Man ska också ange hur man vill att hunden tas om hand efteråt. Vissa veterinärer erbjuder hembesök så att hunden kan få somna in i sin hemmiljö.

Rent praktiskt går det till så att hunden först får en lugnande spruta som gör den trött. Efter en stund ges själva avlivningssprutan, som är en överdos av sömnmedel och gör att hunden somnar snabbt och smärtfritt. En veterinär kontrollerar att andningen upphör och hjärtat slutar slå. Ibland kan muskelryckningar uppstå efter att hunden somnat in, men detta är naturliga reflexer och inget som hunden känner av. Har hunden livförsäkring skriver veterinären ett livintyg och skickar till försäkringsbolaget för utbetalning av liversättning.

Ofta ges möjlighet att stanna kvar med hunden en stund tills man känner att man tagit ett sista farväl. Man kan välja att ta med sig hunden hem eller låta kremera den, antingen separat eller tillsammans med andra djur. Vid separat kremering samlas askan i en urna som ägaren får tillbaka senare. På några platser i landet finns djurkyrkogårdar och minneslundar för sällskapsdjur. Vill man hellre begrava hunden eller urnan hemma måste man kolla vad som gäller där man bor. Det varierar mellan olika kommuner och regioner hur man får hantera avlidna djur.

Alla hundar har rätt till ett värdigt liv ända till slutet och det är vårt ansvar som hundägare att de får just det.

- Men, säger Anne-Sofie Lagerstedt, även om det är djurägarens beslut att avliva så har vi veterinärer ansvar gentemot djuret. Vi är ju faktiskt ”djurens advokater”. 🐾

”Alla hundar har rätt till ett värdigt liv ända till slutet och det är vårt ansvar som hundägare att de får just det”